

1977

I. Beh. af Forsl. t. Beslutn. m. S. t. Statsregnsk. for Finantsaaret 1874—75.

1978

hvis man vilde sælge og lade det indflyde i Statskassen, da med tilbørligt Hensyn til Statskassens Interesse maatte sælge det Hele, og ikke uden i alt Fald fornyet Bemyndigelse af Rigsdagen kunde stille sig op som Formynder for, hvilke kunstneriske eller religiøse Hensyn der skulde stilles med Hensyn til dette Spørgsmaal. Anden Betragtning har jeg ikke kunnet erkjende, at Regjeringen kunde handle efter, og for saa vidt altsaa den vilde handle paa egen Haand, maatte den være gaaet ud derfra. Det har glædet mig at se, at det har været Udvalgets Flertals Betragtning; det har tidligere været Finantsudvalgets, og det har ved at staa i Finantsloven i en Række af Aar, ved først at være vedtaget her og have staaet der uden Indsigelse eller Ændringer fra ærede Medlemmer, der ikke holdt af denne Betragtning, ogsaa været Rigsdagens Betragtning af hele dette Forhold. Skal det være brugt af det ærede Flertal i Betænkningen, at Fuldsjørelsen af Kirken ikke er en Dre værd for Statskassen, saa skal jeg for mit Vedkommende udtale, at jeg tiltræder denne Sætning. Jeg vil gaa videre, jeg vil sige, at den ikke blot ikke er en Dre værd, men meget mindre; det er en negativ Værdi for Statskassen; thi Kirken kan, hvis den bliver bygget, uden at der er sikret noget Fond til Vedligeholdelsen, komme til at paabyrde Statskassen meget betydelige Bælg til Vedligeholdelsen. Der bliver altsaa ikke blot af selve Grunden og af hele Transaktionen foranlediget et Tab for Statskassen, som jeg er enig med Udvalget i at sætte til $\frac{1}{2}$ Million Kr., men den samme Handel kan i kommende Aar aarlig foranledige betydelige Udgifter for Statskassen og saaledes økonomisk taget blive en Byrde for Statskassen, og altsaa i højeste Grad gjøre den Sætning til Sandhed, at den ikke er en Dre værd økonomisk taget. Tager man derimod den religiøse Betydning, det skulde have, at have denne Kirke fuldført, da skulde jeg ikke benegte noget saadant, i alt Fald ikke naar en Beslutning om en saadan Fuldsjørelse var fremført paa en efter min Opfattelse lovmedholdelig Maade, saaledes at det var en Frugt af de lovlige Myndigheders samstemmende Villie. Lad den saa staa, saa stod den paa retmæssig Grund, og saa kunde vi haabe, at der kunde knytte sig den samme Betsignelse dertil som til Brugen af andre Stenhus — noget Overordentligt skulle vi ikke lægge deri, — men jeg siger, at jeg ikke tillægger denne Kirkes Fuldsjørelse under disse Forhold noget aandeligt Værd. Og naar der er talt om,

hvilket der er det Bedste, enten at tage de 500,000 i Statskassen, som jeg mener retmæssig kunde tilflyde den, og at de af den lovlige Myndighed være benyttede til Folkets Velvære i aandelig Henseende, eller at anvende dem paa denne Maade, saa antager jeg, at det aandelige Udbytte vilde have været langt større ved at følge den Løstegang, som ligger Udvalgets Flertal nærmest. Derimod at have en Kirke, der staaer som et Minde om den konstitutionelle Tilstand her i Landet i de Aar, hvor vi have saa mange Vidnesbyrd om, hvorledes Regjeringen har handlet paa egen Haand, hvor den skulde handle i Samklang med Rigsdagen, tror jeg ikke, at der kan være nogen Betsignelse i. Altsaa, jeg har ikke indladt mig paa at ville sige, hvorledes Rigsdagen vilde have stillet sig, hvis der var kommen Forslag til den om at gaa fra, hvad Finantsudvalget med Hensyn til denne Sag har udtrykt gennem flere Aar. Jeg har ikke med eet Ord yttret, hvad jeg under saadanne Forhold vilde have stemt for, det ligger aldeles ikke for; det, der ligger for, giver mig Anledning til efter min tidligere Deltagelse i denne Sag at udtale min fulde Tilslutning til Udvalgets Flertal.

Det ærede Medlem, der sidst talte, kom dernæst til at erindre os om, at det Tilbud, der var kommet, var maasse kommet paa en saadan Maade, paa en saadan Tid og havde en saadan Karakter, at Regjeringen ikke kunde henvende sig til Rigsdagen. Jeg behøver ikke at være saa gammel i det parlamentariske Liv, som jeg er, for at vide, at af den Slags Tilfælde have vi haft mange, hvor man ganske forunderligt har kunnet faae disse Hindringer tilstede for at søge Rigsdagens Samtykke; men hvilke Forhandlinger der kunne være foregaaede i Forveien, inden det kommer skriftlig frem lige paa det sidste, Dagen før Krieger gik af, saa at der maatte først en anden Minister til delvis at fuldbyrde det, og atter en anden Minister til den endelige Fuldbyrkelse, saa at der ialt var 3 Ministre om det, skal jeg ikke nærmere omtale; men jeg siger, at det kan til enhver Tid ordnes saaledes mellem Kjøber og Sælger eller dem, der ville have saadanne Transactioner gjorte, at de Afstykker, der foreligge, bære Præg af, at der ikke var Tid til at gaa til Rigsdagen. Men det kan ikke være Retgrund for Sandelens Afslutning uden Rigsdagens Samtykke, naar dette skulde have været søgt.

Det interesserede mig meget at høre, at det ærede Medlem turde love os, at Rigsdagens Bevil-